

Шогшо эл, порылык да гим верр!

Будь готов/

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Фотопроект

Марий кундемын
100
Марий эл
эргыже ден ӱдыржо

Лудса:

Медведево район
Шойбулак школысо тош-
терыште лиймек, йоча-
влак историй предмет
деке шӱмангыт. **3**

«Театр – усталык –
йоча-влак» фестивальыште
4-ше классыште тунемше-
влак Кугу Ачамланде сар-
дене кылдалтше постанов-
ко-влакым ончыктеныт. Ти-
де кушто лийын, палынеда
– лаштыкым шергалза. **4**

«МЭТР» телекана-
лыште сар нерген почеламу-
тым йоча-влак лудыныт. Ну-
нын коклаште – Советский
район Кельмаксола школ
гыч Ваня Горохов. **5**

С.Алексеевын
«Кавашке той гай нӱлтал-
тын» ойлымашыжым
лудаш темлена. **6**

ПОДПИСКЕ 1 апрель
гыч

Рекламе. 2020 ийын кокымшо пе-
лийжылан газет ден
журнал-влаклан подписке
тӱнгалын. «Ямде лий» га-
зетлан возалтме ак –
346 теӱгеат 62 ыр.

Снимкыште Анжела Рома-
новам ужда. Тудо Совет-
ский посёлкысо 3-шо номе-
ран школын 7-ше классыш-
тыже шинчымашым пога.
Анжела чыла «визытанлан»

тунемеш, уста волонтер да активист. Йоча усталык порт пеленысе «Радуга Добра» волонтер ушемыш кумшо ий коштеш. «Кажне юзо лийын кертеш», «Йоча-влаклан куаным кондо», «Порылык корзинга» районысо акциялаште чолгалыкым ончыктен. «РДШ – Территория самоуправления» конкурсыш ушнаш шона. Анжела руш йылме да литератур, математике, историй предметла дене районысо олимпиадылаште сенгыше лийын.

Фотом еш архив гыч налме.

РОССИЙСКОЕ
ДВИЖЕНИЕ ШКОЛЬНИКОВ

#РОССИЙСКОЕДВИЖЕНИЕШКОЛЬНИКОВ
#РДШ

Мӧнгыштӧ тунемыт

Российште коронавирус инфекций шарлымылан кӧра йоча-влак дистанционно тунемыт. Марий Элыштат тыгай йӧн дене пайдаланат. Тидын нерген йоча, туныктышо, ача-ава-влак мом шонат? Могай нелылык дене тӱкнат? Могай сай да уда могыржым палемден кертыт? Эшежым 9-ше, 11-ше класслаште тунемше-влаклан ОГЭ ден ЕГЭ-м сдатлыман. Кузе ямдылалтыт?

Лиана СЕМЕНОВА, 9-ше классыште тунемше (Марий Турек, Арбор):

– Але марте дистанционно тунемын огынал ыле. Садлан тыге тунемын ончаш мыланем онгайын чучеш. Мыйын шонымаште, ОГЭ-лан ямдылалташ жап шукырак уло. Но школысо йолташ-влак дене ужын кутыраш огеш лий. Эше алыште кажне йочан Интернетше уке. Тидын шотышто нелылык лектеш.

Вера ВЕСЕЛОВА, ава (У Торъял район):

– Йоча-влак-лан у темым умылаш нелырак. Умылтараш мыланна, ача-ава-влак-лан, ятыр жапым ойырыман. Вес могыр гыч ончалаш гын, йоча-влак ответственныйрак лийыт: шке гыч тунемыт, шке вийыштым тергат. Эн тӱнжӧ, тиде азапым сӱген лекташ чыла йӧным ышташ кӱлеш.

А.А.ГУРЬЯНОВА, Советский посёлкысо 2-шо номеран

школышто тӱналтыш класслаште туныктышо:

– Тӱналтыш класслаште тунемше йоча-влак пелен ача-ава-шамычлан шукурак жап шинчыман. Кажне ешыште компьютер уке, садлан чыла образовательный порталым кучылташ нелырак. Заданий-влакым онгайракым ямдылаш тыршем. Темым умылышт манын, видео-урок-влакым ончаш темлем. Ача-ава-шамыч деч шуко йодыш пура, садлан телефон дене консультацийым пуаш логалеш.

Х.АЛЕКСАНДРОВА мутланен.

Чер коранже

Уремыште кече куанен онча гынат, шучко черлан кӧра модаш лекташ огеш лий. Ынде компьютер гоч тунемына, тӱрлӧ пашам шуктена. Мыланем мӧнгыштӧ тунемаш келша, но йолташ, туныктышо-влакым ужмо шуэш. Тек тиде шучко чер мемнан деч коранеш, да ме уэш школыш ошкыл колтена.

Кирилл ИВАНОВ.

Морко, Коркатово.

пашаенже-влак Кужӱнер район Руш Шой школышто вашлиймашым эртареныт. Мыланем да йолташ ӱдырем Даша Тобековалан тушто лияш пиал шыргыжалын. Вашлийын мутланымаш пеш пайдале лийын. Руш Шой школын тунемшыже-влак мыланна концерттым ончыктеныт, а журналист-влак мастер-классым эртареныт. Ме шкенам сылнымут аланыште тергенна. Организатор-влак-лан кугу таум ойлена.

Кристина БЫКОВА.

Кужӱнер, Конганур.

Пагалыме ача-ава, коча-кова, ӱдыр-рвезе-влак, 2020 ийын кокимшо пелийжылан газет ден журнал-влак-лан подписке тӱнгалын. Подпискым, мӧнгӧ гыч лекде, онлайн ышташ лиеш.

Тидлан PODPISKA.POSHTA.RU сайтым кучылман але «Почта России» мобильный приложений гоч возалташ лиеш.

Рекламе.

Газетым лудшо йолташна-влак, республикысе театр-влак яра жапдам пайдалын эртараш полшат. Архивыштышт аралалтше спектакль-влакым онлайн ончыктат. Спектакль-влакым театр-влакын YouTube-каналыштышт, сайтыштышт да «ВКонтакте» соцкылысе тӱшкаштышт ончаш лиеш. Республикысе курчак театр йоча-влак-лан ятыр онгай спектакльым темла.

Республикысе марий тӱвыра рӱдер Кугу Ачамланде сарыште Сенымашлан 75 ий теммылан пӧлеклалтше «Тек эре лийже кече» республиканский сӱрет конкурсыш 6-15 ияш йоча-влакым ушнаш ӱжеш. А4 форматан сӱретым карандаш, тӱрлӧ чия, фломастер да моло дене сӱретлаш лиеш. Паша-влакым 21 май марте тыгай адрес дене колтыман: Йошкар-Ола, Первомайский урем, 109, 115-ше пӧлем.

Марий Эл Республикысе Роспотребнадзор управленийын увертарымыш почеш, игече шокшемле дене пудий шарлен.

Марий Элыште 7 еным пудий пурлын. Сандене тӱткӧ лийза. Сад-пакчашке лекмекат, ӱмбал вургем-дам тергыза.

Кунам канет?

Мыйын шерге авиём, Улат илыш куанем. Авиёмже пешак сай, Кумылжо чылт кече, лай. Эрдене эрак кынедам, Йырваш мый

тӱткын ончалам.

Авиёмым пеш ужем. – Поро эр! – тудлан маннем. Тамле пушым вел шижам – Ӱстел деке лишемам. Ямде шокшо кочкышат, Шолтен шындыме чайжат. – Авиём, канет кунам?

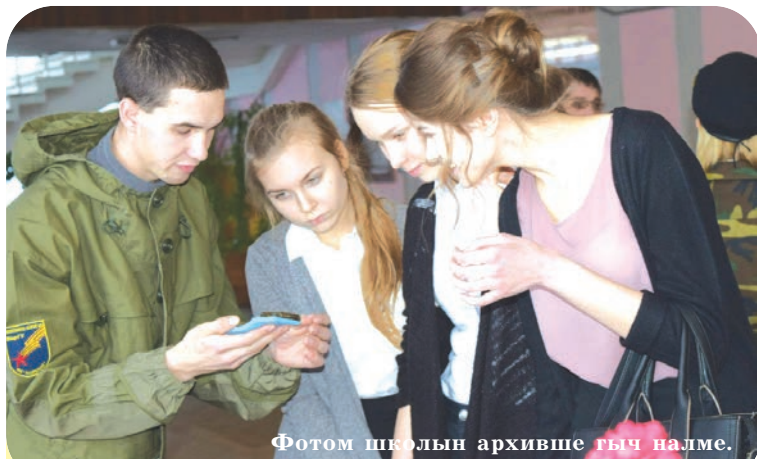
Валя КУШАКОВА, Советский, Ӱшнӱр.

Пиал логалын

«Кугарня» газет редакцийын пашаенже-влак Кужӱнер район Руш Шой школышто вашлиймашым эртареныт. Мыланем да йолташ ӱдырем Даша Тобековалан тушто лияш пиал шыргыжалын. Вашлийын мутланымаш пеш пайдале лийын. Руш Шой школын тунемшыже-влак мыланна концерттым ончыктеныт, а журналист-влак мастер-классым эртареныт. Ме шкенам сылнымут аланыште тергенна. Организатор-влак-лан кугу таум ойлена.

Кристина БЫКОВА.

Кужӱнер, Конганур.

Фотом школын архивше гыч налме.

Снимкыште: Н.СЕРГЕЕВ йоча-влаклан гильзым ончыкта.

Н.А.Сергеев
Медведево ра-

йон Шойбулак школышто историй урокым
вуда. Морко район Шордур школышто ту-
неммыж годым историй дек шумангын. Тудлан
Кугу Ачамланде сар годсо жап нерген
пален налаш онгай
лийын.

Б.Полевойын
«Повесть о
настоящем
человеке»
произведенийжым

Историйым йораташ туныкта

«Исто-
рий – эн сай туныкты-
шо», – манят калыкыште. Шочмо элнан
эртен толмо корныжым кажне икшыве
палышаш. Тунемза, шымлыза,
йоча-влак!

**2020 ий –
Шарнымаш да
чап идалык.**

лудмеке, чоныштыжо тул
былыжын. Тыге историйым
туныктышо лияш шонен
пыштен.

Шойбулак школысо тоштер изи, но
моткоч поян. Тыште сар дене кылдалтше
ятыр арвер уло. Нуным Н.А.Сергеев экс-
педиций гыч конден. Вет тудо Марий
кугыжаныш университет пеленысе
«Воскресение» кычалше отрядын чолга
участникше. Тунемше-влак музейыш чүч-
кыдын экскурсий дене коштыт. «Йоча шке
шинчаж дене ужеш гын веле, кужу жап-

лан шарнен
кодеш», – оила

Николай Анатольевич.

Кугу Ачамланде сар жап нерген йоча-вла-
кын шинчымашыштым тергыме ик эн сай йон
– квест-модыш. Школышто «Совет салтак»
квест-модышым эртареныт. Тудо 6 станций

гыч шоген: «Сарысе ўзгар»,
«Вургем», «Отличий знак-влак»,
«Орден ден медаль-влак»,
«Медицине». Чылажат историй
дене кылдалтын.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Лийже тыныс

Вашке Сенгымаш пайремым ме пайремлена.
Рвезе аваж дечын йодо: «Ком ме сененна?»
А ава каласыш, нимом шылтыде:

«Шучко фашист-влакым сененна лүдде.
Тыйын кочатат лийын кредалмаште,
Коло ияш годым фронтшыкко каен,

А коват колхозын кугу пасулаште,
Шкенжым чаманьде,
кечын тыршен.

Кажне шке пашаж
дене конден сенгымашым,

Тыге мемнан калык тушманым сенген».

Ынде рвезе палыш: сар –
пеш шучко пагыт.

Лийже тыныс мландыште эре!

Таум куваважлан, таум чал кочажлан
Картычкыш ончалын ок керт ойлыде.

Лиана СЕМЁНОВА.

Марий Турек, Арбор.

тўналме годым 10 ияш лийын. Кугезе ковам «Кўшнур» колхозышто имньым ончаш полшен.
Тыгак куралын, ўден, шудым шупшыктен – паша пытыдыме лийын.

1942 ийыште кугезе ковамын ачаже, Александр Васильевич Васильев, элым тушман деч ара-
лаш каен. Мўнгў гыч лектын кайымыж годым ешыжлан ойлен коден: «Ўдырем, мый толам,
вучыза». Тудо рядовой салтак лийын. Сар гыч качам ятыр серышым возен. 1942 ий
2 августышто увер деч посна йомын.

Морко, Коркатово.

Яна ДМИТРИЕВА.

Тек кече шыргыжеш

Сенгымаш кече пайрем вашеш лицейыштына
книга, сўрет ончер-влак, спорт турнир-
влак эртаралтыныт. Ме муро да почела-
мут конкурслаште мастарлыкнам ончык-
тенна. Марий кугыжаныш филармонийын
артистше-влак «Василий Тёркин» постановко
дене толыныт. Ме Кугу Ачамланде сарыште
вуйыштым пыштыше, Ургаш кундемын патырже-
влаклан шындыме обелиск воктене лумым, куш-
тырам эрыктена. 9 Май пайремым лач тыште эрта-
рена. Тыге ме патыр салтак-влаклан, вуйым
савен, тынысле кавам кондымыштлан тауштена.
Тек эре чеве кече шыргыжеш!

Вика ПАВЛОВА.

Советский, Ургаш.

«Толам, вучыза!»

Мыйын кугезе ковам Татьяна Александровна
Александрова 1931 ий 10 майыште Муналмаш ялеш
кресаньык ешеш шочын. Кугу Ачамланде сар

Сенгымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 11 апрель

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

«Сар тўғалын...»
Тиде кок шомак

Керылте шўм-кылыш

Умдо семын.
Тыманмеш
Вашталте шонымат.
Тыманмешке
Чурият весеме.

Тиде неле
Шучко шем увер
Тыныс кечым
Петырен каваште:
Пуйто шурнывече
Да садер
Лывыжген шогалыч
Иканаште.

Бомбыла пудештын
Тиде ой.
Калык шыде
Нўлтын чыла вечын.
Тиде кечын
Лач тўғалын бой
Тўнямбалсе
Тыныс илыш верчын.

М.КАЗАКОВ.

Нигў ок мондалт!

Кугу Ачамланде сар годым Совет
Ушемысе тўрлў калык шке мландыжым
аралаш рўж шогалын. Чын верч
кредалше, Шочмо элым аралыше

патыр вийым нигунам
сенаш ок лий!
Тидым фашист
тўшка умылен огыл,
санденак сеналтын.

Сенгымашым лишем-
даш кажне ег полшен.
Кугезына-влак мы-
ланна тыныс илышым
пўлекленыт. Ме нуным
нигунам огына мондо.

Ирина ПЕТРОВА.
Морко, Кократово.

Никита ХАЛТУРИН.

Советский, Ўрша.

Кугу Ачамланде сар тўғалмеке, Марий кундемын 140 тўжем утла ўдыр ден эргыже шочмо элым тушман деч аралаш каен. 74 тўжем утла еҗже шочмо суртыш пўртылын огыл. Совет

Сенгымашлан – 75 ий

Ушем Герой почётан лўжым марий мландын 53 шочшыжлан пуймо.

Школьштына «Театр – усталык – йоча-влак» фестиваль эртаралтын. 4-ше классыште тунемше-влак Кугу Ачамланде сар дене кылдалтше постановко-влакым ончыктеныт. Туныктышо Г.А.Старыгинан вуйлатымыж почеш 4-ше «А» клас-

Фотом школын архивше гыч налме.

сыште тунемше-влак сар жапыште йоча-влак могай нелылык гоч эртымым почын пуэныт. 4-ше «Б» класс (туныктышо – Т.П.Титова) писатель Л.Никольскаян «Должна остаться живой» повестьше почеш спектакльым ончыктен. Ленинград блокаде годым 9 ияш Майя, ала-кўн йомдарыме картычкым мумек, озажым кычалеш, шуко енлан польш кидым шуя. 4-ше «В» классыште тунемше-влак (туныктышо – Л.Г.Иванова) Никандр Лекайнын «Шўртнў падыраш» повестьше почеш спектакльым шындыныт. Йоча-влак марий кундемысе тунемше-влакын фронтлан полшымышт нерген каласкаленыт: кузе имнўым да презым онченыт, обороно фондыш тўрлў арверым пуэныт, кўртнў пудыргым погеныт, шпионным кучаш полшеныт. 4-ше «Г» классын (туныктышо – Л.И.Яндулова) шындыме постановкыжат чонеш логалше лийын: йоча-влак сар жапысе серыш калтам муыт да нине письма-влакым лудыт.

Л.Г.ИВАНОВА, туныктышо.

Медведево, Руэм.

СНИМКЫШТЕ: 4-ше «В» классыште тунемше-влак.

Историйым шергалына

1945 ий 13 апрельыште маршал Ф.И.Толбухинын вуйлатыме совет войска Австрийын рўдолажым, Веным, фашист тўшка деч утарен.

Кугу Ачамланде сар годым Берлиным сенен налме верч кредалмаш пытартыш кугу сўйлан шотлалтын. Берлинский стратегический наступательный операций 1945 ий 16 апрельыште тўғалын да 1945 ий 8 май марте шуйнен. Совет салтак-влак Берлинысе кажне пўртым, кажне уремным штурм дене налыныт.

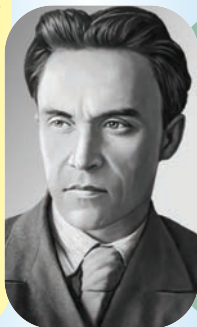

«Ямде лий» 2020 ий 11 апрель

Йоча-влак, палыза, кө нерген ойлалтеш.

1. Кугу Ачамланде сар тўналмеке, тазалыкше начарлан кўра тудым Йошкар Армийышке колтен огытыл. Кум йодмашым возымеке, 1942 ий 22 январьыште тушман ваштареш кредалаш каен. Тиде ийынак мартыште сусырген, мўнгеш толын.

2. Кидше пареммеке, уэш фронтышко колташ йодын. Сборный пункт гыч мўнтыжў 8 гана колтеныт.

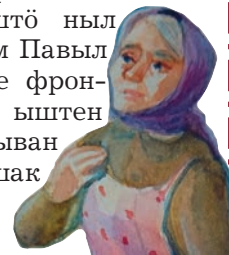
3. Уэш армийыш налмеке, эн ондак Ивановский областышке сар пашалан тунемме лагерышке колтеныт. Миноётчик лияш ямдылалтын.

4. Икмыняр жап гыч марий салтак Центральнй фронтышко логалын, сержант званийым пуэныт, ротысо политрукын алмаштышыже лийын.

5. 1943 ий 17 мартыште боевой операций годым ротын командирже сусырген. Медпольшым пумыж годым тудым фашист-влак пуштыныт. Йошкар Шўдыр орден дене палемдалтын.

В.СМИРНОВ ямдылен.

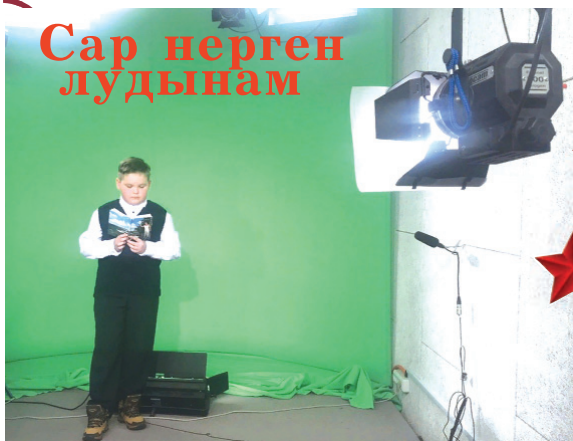
кочамын ачаже, Элексе коча, ончен куштен. Тудо 60 утла ияш лийын, сандене фронтыш налын огытыл. Сар жапыште пеш нужнан иленыт. Элексе коча йыдалым ыштен ужален. Маюк ковам эн кугу икшыве лийын. Лида шўжаржым, Епим ден Йыван шольыжо-влакым ончаш полшен. Ковам йыдалым ышташ, ургаш тунемын. 14 ияшак имне дене чодыраш коштын, пум шупшыктен. 40-50 градус йўштў годым йыдал дене коштыныт, тореш пила дене пум пўчкыныт. Варажым ковам 21 ий шорык фермыште пашам ыштен.

Полина ПЕТУХОВА.

У Торъял, Кузнеч.

Сар нерген лудынам

Мый «МЭТР» телеканалыште лийынам. Сенгымашлан 75 ий теммылан пўлеклалтше проект кышкарыште «Шучко омо» почеламутым лудаш миенам. Тиде почеламутым Надежда Эмыкан возен. Мыйым кум тўрлў дубль дене возеныт. Мый тиде почеламутым кокымшо гана каласкаленам. Мемнам телевизор дене ончыктат. Тиде сылне почеламутым шуко-шуко гана каласкалалаш ямде улам.

Ваня ГОРОХОВ.
Советский, Кельмаксола.

Школна лўмжым нумалеш

Сергей Романович Суворов 1922 ий 7 октябрьыште Кугу Вочарма ялыште шочын. Кугу Вочармаште нылияш, Руялыште шымияш школлам да Пыламарий педучилищым тунем пытарен. 1940-41-ше ийлаште Изи Пумарий школышто туньктышылан пашам ыштен. 1941 ийыште армийыш каен. 1942 ийыште Калужский фронтышто кредалын, автоматчик лийын.

Ик тале кредалмаште шкетын кодын, шым гана сусырген, 22 фашистым пытарен. 1942 ий 17 июлышто Износки госпитальыште колен. 1943 ий 31 мартыште Сергей Суворовлан Совет Ушем Герой лўмым пуэныт. Мемнан школна тудын лўмжым нумалеш. Износки школат геройым порын шарна.

Кирилл АФАНАСЬЕВ.
Марий Турек, Сысоево.

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

Снимкыште:

А.И.Маслов лўмеш «Киров» крейсера окса. Шанче, профессор, корабльым чоңгыш Анатолий Иоасафович Маслов – СССР-ыште икымше куштылго крейсера конструкторжо. «Киров» крейсерам 1936 ий кылме тылзын 30 кечынже икымше гана вўдыш колтымо.

Палаш онгай

Маюк ковам

Маюк ковам ден кугезе Павыл кочам нерген мыланем авам каласкален. Кугезе кочам Павел Алексеевич Назаров 1909 ийыште шочын. Кугу Ачамланде сарыш каен, рядовой лийын. Сар гыч пўртылын огыл. 1942 ий 7 июлышто Орловский областысе Болковский район Башкино селаште колен. Мўнтыштў ныл йоча тулыкеш кодын. Нуным Павыл

Школна лўмжым нумалеш

Сергей Романович Суворов 1922 ий 7 октябрьыште Кугу Вочарма ялыште шочын. Кугу Вочармаште нылияш, Руялыште шымияш школлам да Пыламарий педучилищым тунем пытарен. 1940-41-ше ийлаште Изи Пумарий школышто туньктышылан пашам ыштен. 1941 ийыште армийыш каен. 1942 ийыште Калужский фронтышто кредалын, автоматчик лийын.

Ик тале кредалмаште шкетын кодын, шым гана сусырген, 22 фашистым пытарен. 1942 ий 17 июлышто Износки госпитальыште колен. 1943 ий 31 мартыште Сергей Суворовлан Совет Ушем Герой лўмым пуэныт. Мемнан школна тудын лўмжым нумалеш. Износки школат геройым порын шарна.

Кирилл АФАНАСЬЕВ.
Марий Турек, Сысоево.

Сенгымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 11 апрель

5

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

С а л - так тиге- дын нерген ны шонен, ны пален, ны мужедын огыл. А тудын нерген чап курымла дене ила.

Тиде Кугу Ачамланде сарын пытар- тыш кечылаштыже ли- йын. Берлинын рүд- жö марте километр огыл, а икмын- метр кодын. 8-ше гвардейский армийын салтакше-влак пытартыш сöй- лан ямдылалты- ныт. Нунын кок- лаште салтак Николай Масалов лийын. Тудо 220- шо гвардейский стрелковый пол- кын тистыжым нумалын.

Салтак-влак бо- йыш тарванаш сигналым вучат. Воктенак площадь. Площадь деч вара – кўвар. Тушман тушан миным шынден. Эгер вес велыш вончаш манын, салтак-влак-лан ты кўварым налман. Ала-кушто лўйкалыме, пудештарыме йўк- йўан шокта. А тыште шып. Кызытеш. Жаплан. Трукышто, тымкым лугыч ыштен, йоча магырыме йўк шергылте. Салтак-влак чытырналт кайышт.

– Мутти! Мутти! – кычкырыме йўк уэш- пачаш шоктыш.

– Изи ўдыр, – ала-кö пелештыш.

Салтак-влак шинчашт дене йырым-йыр кычалыт. Кушто гын тудо?

– Мутти! Мутти! – адакат шергылте.

Ындыжым салтак-влак умылышт: йоча йўк кўвар велым йонга. Но шкеже ок кой. Масалов командир деке лишеме:

– Икшывым утараш разрешитлыза.

Командир ик тат шып шогыш, ала-мо нер- ген шоналтыш да мане:

– Лиеш, сержант Масалов.

Масалов кўвар деке нушкеш. Тунамак фашист-влак пулемёт гыч лўйкалаш, грана- тым кышкаш тўналыч. Салтак асфальт пелен пызна, лаке гыч лакыш, ик кў гыч весе деке нушкеш.

– Мутти! Мутти! – тугак йўк шокта.

Теве Масалов пел корным, кок- кумшо ужашым эртыш. Эше изишак кодын. Уло каше дене кынелын шогале да кўвар велке чымалте, кўвар вок- тенысе гранитан пырдыж тудым пуля деч утарыш. Йолташыже-влак

Война нерген лудына

Масаловым йомдарышт. Йочанат йўкшö шыпла- ныш. Ик минут эртыш, кокыт... визыт. Салтак- влак тургыжланаш тў- налыч. Лўддымö салтак- лан пуля логале мо? А изи ўдыр дене мо лие?

Умбакаже вучат. Шинчам пыч ышты- де, кўвар велке ончат. Теве Масалов койылалтыш. Ки- дыштыже – изи ўдыр.

– Илыше! – сал- так-влак кычкы- ралыч. – Илыше!

Тунамак команде йонгалте:

– Масаловым петы- раш! Тулым почаш!

Салтак-влак автомат да пулемёт гыч лўй- калаш тўналыч. Пушко гыч лўен колтышт – пуйто салтаклан тулсавышым пуат. Масалов толын шуо. Пеленже немыч ўды- рым конден. Площадьым вончымышт годым фашист-влак икшывын аваажым пуштыныт. Изи ўдыр салтак деке пызна, нюсла. Тудлан иктаж кум ий. Салтак-влак Масаловым йыр авырен налыч. Немыч ўдырым эскерат, шортмыжым чараш тыршат. Парняшт дене казавачам ончыктылыт:

– Кая тўкан каза...

Изи ўдыр салтак-влакым тўткын онча: теве-теве эше виянрак шортын колта, шонет. Но уке, немыч ўдыр шыргыжале, шортмыжым чарныш.

Шучко сар пытен. Немыч калыкым фашист тўшка деч утарыше совет салтак- влак-лан Берлинысе ик эн мотор паркыште памятник шога. Кўкшака верыште – грани- тан пьедестал. Тушан кидешыже изи ўды- рым кучышо салтакым вераңдыме. Салтак ны шонен огыл, ны вучен огыл. А лектын тыге: кавашке той гай нöлталтын.

Л.ГРИГОРЬЕВА
кусарен.

КАВАШКЕ ТОЙ ГАЙ НÖЛТАЛТЫН

Ойлымаш

Сенымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 11 апрель

Фотом Ингерет гыч налме.

Палаш онай

Кафф – ик пылышыш чияш кельштарыме алга. Тудын историйже акрет годсо жап гыч туналеш. Мемнан курым деч ончыч 2300 ийыште Британийысе отрошто икымше кафф-алгам муыныт. Тыгай сораастарышым шукуж годым Индийыште, Грецийыште, Римыште ужаш лийын. Индийыште кызытат ик эн мотор

Мастар кид

Фотом еш архив гыч налме

аксесуарлан шотлалтеш. Ожно каффым шортньо гыч ыштеныт, шергакан кў дене сораастареныт. Пылышначкаш сакаш тыгай алга неле лийын, сандене тудым, йонештарен, пылышкоркаш сакеныт. Каффым колымшо курым кыдалне угыч пижыкташ тунгалыныт. Тачысе кечын кафф-алга шуко тюрлө форман да кугытан. Тудым чияш пылышначкам шўташ огеш кўл.

Е.ИВАНОВА ямдылен.

Кугече муно

Кугече пайрем вашеш авам дене пырля (снимкыште) изирак аппликацийым ыштышна. Теат ыштен ончыза! Кузе ышташ?

1. Ужар картон гыч муным пўчкын лукса.
2. Тыгак чывигым нарынче кагаз гыч пўчса, ямде муныш пижыктыза.
3. Шудым пўчкын луктын пижыктыза.
4. Бантикым шке ышташ але ямдым налаш лиеш.
5. Пеледыш дене сораастареда гын, моторакын коеш.

Костя ШЕХУРДИН.

Шернур, Кукнур Купсола.

10 апрель – Иза ден акан кечыже.

Сўретым чиялте.

12 апрель – Космонавтыкын кечыже.

Уш-акылдам тергыза.

1. Мландын спутникше – тиде?
2. Икымше космонавтын лўмжў кузе?
3. Солнечный системыште мыняр планете уло? Нуным кузе лўмдат?
4. Могай планете эн изи?
5. Юрий Гагарин космосыш могай лўман корабль-спутник дене чонештен?
6. Могай лўман пий-влак космосыш чонештеныт?
7. Икымше ўдырамаш-космонавт кў лийын?

О.ВАСЕНИНА ямдылен.

«Ямде лий» 2020 ий 11 апрель

Индекс: П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
Тўн редактор Л.В.СЕМЕНОВА.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше:
yamdelii.rf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикысе культур, печать да калык-влакын пашаш шотышто министерстве, «Ямде лий» газет» кугужаныш унитарный казна предприятий.

Газетым редакцийыште погымо да версталыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Массовый коммуникаций сферыште да культур наследиим аралымаште законодательствым шуктен шогымым эскерыше Федеральний службын Приволжский федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап – 14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымышт тюрлө лийын кертыт. Серыш-влак мўнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келыме почеш.

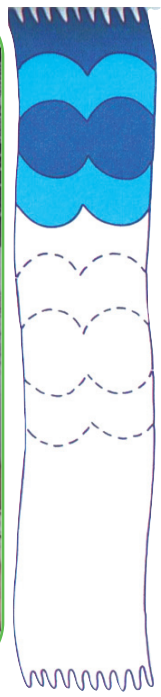
Редакцийын да издательын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо порт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

Мыйын сурт сомылкам

Конкурс

Богдана МИХАЙЛОВА.
Морко, Тыгыде Морко.

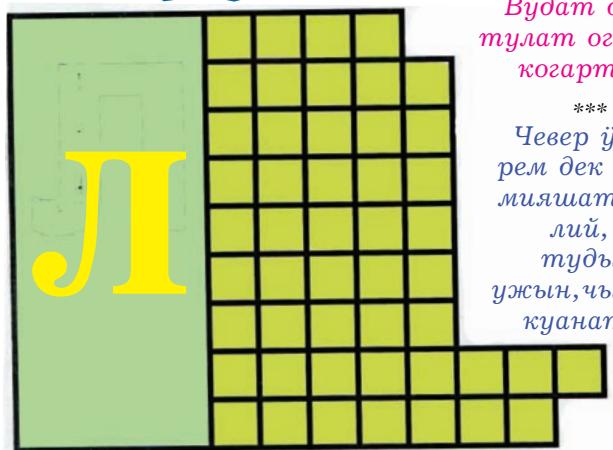

Сүретлен пытарыз.

Сүретиште икмыняр йыгыр лыве уло. Кудо? Палыз.

Кроссворд

Тушто-влак:
Вүдат огыл,
тулат огыл –
когарта.

Чевр үды-
рем дек чак
мяшат ок
лий,
тудым
ужын, чылан
куанат.

Шомак-влакым марлаш кусарыз.
1.Одиннадцать. 2.Двенадцать. 3.Тринадцать.
4.Четырнадцать. 5.Пятнадцать. 6.Шестнадцать.
7.Семнадцать 8.Восемнадцать. 9.Девятнадцать.
Валерия ВОРОНЦОВА.

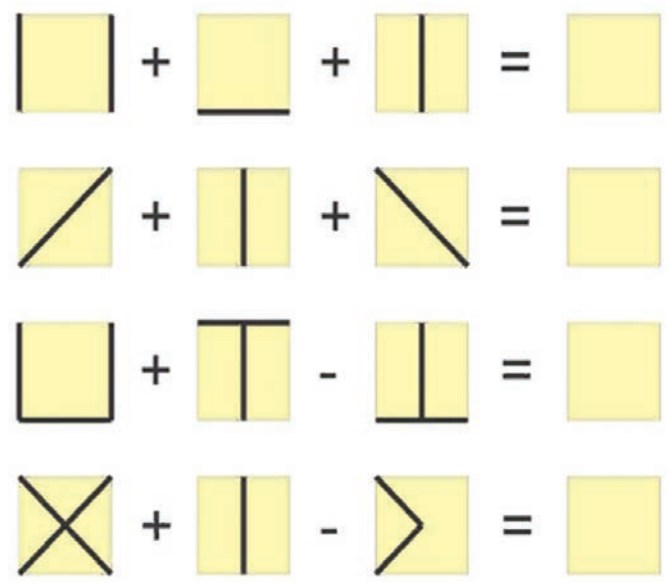
Советский, Өрша.

Задача

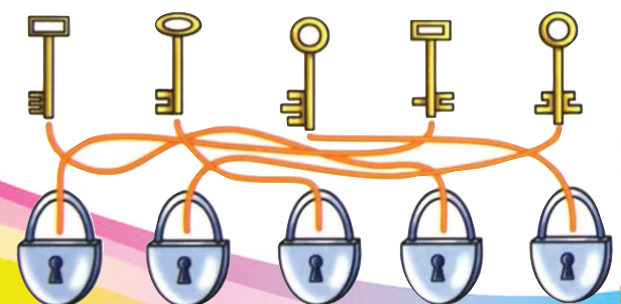
Оксинан тыгай кампет-кыже-влак улыт: лимон таман – 6, олма таман – 8, вишне таман – 4. Изи үдыр кампетке-шамычым кажне паке-тышке кум түрлыге пыштынеже. Тыгодым нунын чотышт иктөр лий-шаш. Мыняр тыгай пакетым Оксина поген кертеш?

Мыняр ойыртмем мубда?

Графический пример-влаклан чын вашмутым муза.

Кажне көгөнүм кудо сра-воч дене почаш лиеш?

«Ямде лий» 2020 ий 11 апрель

Интернетысе сүрет-влакым кучылтмо.